Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunta 13.11.2019 klo 11:15 / PNE 2/2019 vp / Asiantuntijapyyntö

Tarkastusviraston lausunto PNE 2/2019 vp Puhemiesneuvoston ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto esittää hallintovaliokunnalle lausuntonaan seuraavaa:

1 Tavoitteet ja perustelut

Puhemiesneuvoston ehdotuksen yleisperusteluissa on hyvin tuotu esille eduskunnan virkamieslain muuttamisen tarve ja perusteet. Eduskunnan virkaan ja virkasuhteeseen nimittämistä koskevista päätöksistä voimassa olevan valituskiellon poistaminen vahvistaa yleistä luottamusta eduskunnan virkanimitysten asianmukaisuuteen ja on perusteltua viranhakijoiden oikeusturvan kannalta.

2 Muutoksenhakuoikeus ja muutoksenhaku

Eduskunnan nimityspäätösten osalta ehdotuksessa ei ole katsottu tarpeen rajata muutoksenhakuoikeutta vastaavassa määrin kuin valtion virkamieslain uudistuksessa tehtiin. Muutoksenhakuoikeuden ulkopuolelle jätettäisiin eduskunnan pääsihteerin ja Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan sekä eduskunnan oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiesten valinta, joiden osalta nimitysvalta kuuluu eduskunnan täysistunnolle. Perustuslain 2 §:n mukaisesti kansanvaltaa ylimpänä valtioelimenä käyttävän eduskunnan täysistunnossaan tekemään päätökseen ei katsottu voitavan ulottaa muutoksenhakuoikeutta. Muutoksenhakua rajattaisiin käytännön syistä jättämällä sen ulkopuolelle päätökset enintään kahden vuoden määräajaksi nimittämisestä. Valitusoikeutta ei olisi myöskään silloin, kun virka tai virkasuhde täytetään lain nojalla haettavaksi julistamatta. Valitusoikeuden ulkopuolelle ehdotetaan rajattavaksi lisäksi nimityspäätökset, jotka koskevat puhemiehen tai varapuhemiesten erityisavustajan virkasuhdetta. Näihin virkatehtäviin valinta tapahtuu osaksi poliittisin perustein, ja keskeinen valintakriteeri on luottamus.

Ehdotukseen sisältyy muutoksenhakua koskevat säännökset (63 a ja 63 b §:t), jotka turvaavat perustuslain 21 §:ssä säädetyn oikeusturvan eduskunnan virkamiehelle hakea muutosta itseään koskevaan työnantajan päätökseen sekä virkaa hakeneelle virkaan tai virkasuhteeseen nimittämistä koskevaan päätökseen.

Tarkastusviraston käsityksen mukaan nämä ehdotukseen sisältyvät muutoksenhakua ja muutoksenhakuoikeutta koskevat rajoitukset ovat oikein kohdennettuja ja perusteltuja.

3 Muut muutosehdotukset

Muutoksenhakuoikeuden ohella ehdotuksessa eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta täsmennettäisiin säännöksiä virkaan nimittämisestä ilman julkista hakumenettelyä, muutettaisiin virkamiehen eroamisikää, lisättäisiin mahdollisuus ns. karenssisopimuksen tekemiseen sekä muutettaisiin virkavapautta koskevia säännöksiä.

Tarkastusviraston käsityksen mukaan nämä ehdotukseen sisältyvät muut muutokset ovat tarpeellisia ja täydentävät voimassa olevaa eduskunnan virkamieslakia.

Pääjohtaja Tytti Yli-Viikari

Johtaja Mikko Koiranen